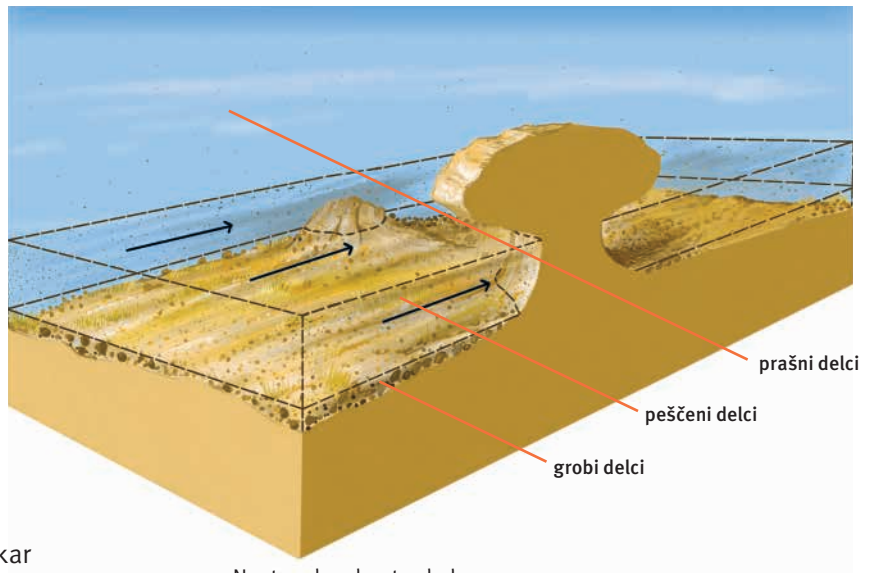

Prenos materiala v puščavah je odvisen od velikosti delcev. Naj-finejše (prašne) delce lahko veter dviguje zelo visoko v zrak in jih prenaša tudi na zelo velike razdalje. Takšen puščavski prah vetrovi iz Sahare občasno prinesejo tudi v Evropo. Takrat pada »rdeči dež« (ali sneg), ki ima zaradi primesi puščavskega prahu značilno rdečerumenkasto barvo. Nekoliko večje delce (peščena zrna) lahko veter dviguje le do višine enega metra, potem pa v loku padajo nazaj. Ti delci se tako s poskakovanjem premikajo naprej in brusijo površje. Vse, kar je večje od peščenih zrn, pa se lahko pod vplivom vetra premika naprej le s kotaljenjem ali drsenjem.

Nastanek gobaste skale

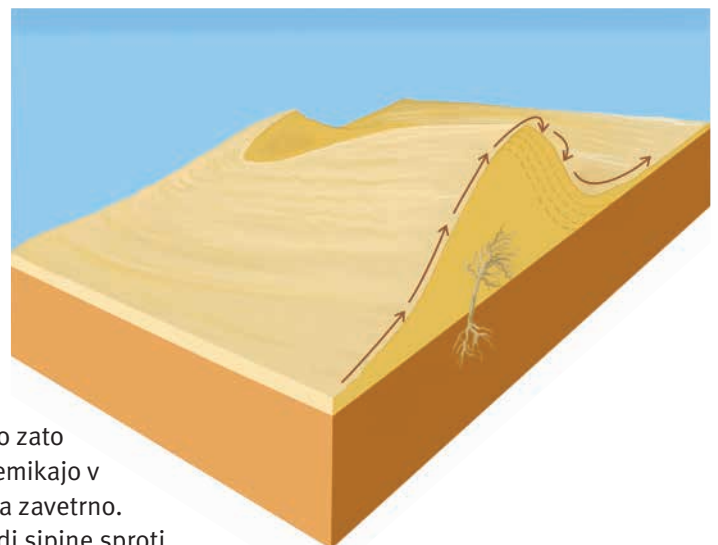
Rezultate različnih načinov prenosa in korazije (brušenja) si lahko najbolj nazorno ogledamo na primeru **gobastih skal**. To so skalne ovire, ki jih je veter zbrusil v značilne gobaste oblike. V njihovem vznožju korazija ni najmočnejša, saj se tu material premika le s kotaljenjem in drsenjem bolj grobih delcev. Najmočnejša je korazija do višine enega metra: tam je skalna ovira najbolj na udaru peščenih delcev in se zato najhitreje tanjša. Nad to višino delovanje korazije pojenja.

VETRNA AKUMULACIJA IN NASTANEK SIPIN

Ko se veter upočasni, se zmanjša tudi njegova zmogljivost prenašanja materiala. Začne se **odlaganje materiala** ali **vetrna akumulacija**. To se zgodi tam, kjer veter naleti na kakšno oviro, na primer večji kamen, skalo, grmiček ali celo mrtvo žival. Ob njej se začne počasi kopičiti material. Z večanjem njegove količine se poveča tudi ovira, kar še pospeši odlaganje novega materiala. Sčasoma tako nastanejo značilni peščeni nasipi – **sipine**.

Praviloma so sipine položnejše na privetrni strani, po kateri veter potiska peščena zrna navzgor. Ko pridejo za zgornji rob sipine, se znajdejo v zatišju, zato pod vplivom gravitacije padajo navzdol. Zavetrne strani sipin so zato praviloma strmejše od privetrnih. Sipine se tako počasi premikajo v smeri vetra, saj peščeni delci s privetrne strani prehajajo na zavetrno.

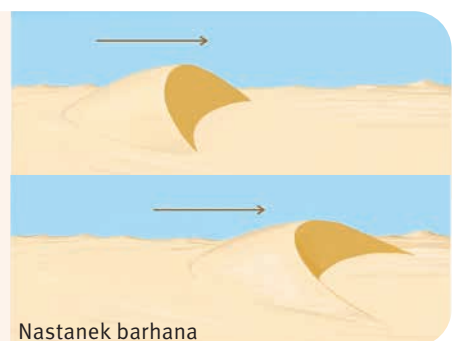
Ponekod veter svojo smer nenehno spreminja, zato tudi sipine sproti spreminjajo obliko. Če pa je smer vetra stalnejša, lahko nastanejo nekatere značilne oblike sipin. Med njimi so še posebej zanimivi **barhani**, sipine v obliki rogljička ali polmeseca, ki se počasi premikajo v isto smer, kot piha veter.

Razvoj sipine

Kako nastanejo barhani?

Barhani nastanejo tam, kjer ima veter večinoma stalno smer. Razvijejo se iz običajne sipine, ki je na sredini višja kot na krajnih delih. Oba roglja, ki ležita prečno na smer vetra, se začneta v smeri vetra premikati hitreje kot osrednji del, saj se pri krajjih prenaša manj materiala. Sipina dobi obliko polmeseca in se na leto premakne za okoli 30 m naprej. Barhani se pogosto pojavljajo v skupinah. So precej večji, kot si običajno predstavljamo. V višino sežejo do 30 m, v dolžino pa do 300 m.

Nastanek barhana